

робота над художньою деталлю. На жаль, уміння знаходити й аналізувати художню деталь, пояснювати її роль у творі не зазначено окремо в жодному варіанті програм з української літератури. Хоча в анотаціях до окремих творів, виділених для вивчення, подекуди визначаються такі завдання. Деталь є одним з тих “замаскованих” секретів майстерності художника слова, завдяки якій пізнаються неповторність і краса слова, висока духовність художнього твору.

Завдання словесника — навчити умінню проникати в творчу лабораторію письменника, озброїти ефективними прийомами дослідження, як лінгвістичними, так і психологічними, психофізичними, подекуди й статистичними. Це сприятиме розширенню естетичних критеріїв оцінки літературного твору, проникненню в складну діалектику людських почуттів й мистецької особистості.

Зорова картина світу й емоційне її наповнення — джерело творчості художника. Як і в роботах майстрів пензля, у літературних творах маленька, на перший погляд, “дрібничка” — жест, слово,

стилістичний нюанс, ремарка, звичайнісінький пунктуаційний знак, навіть вибір заголовка (як у романі Панаса Мирного “Хіба ревуть воли, як ясла повні?”) — багато важить і не повинна пройти повз увагу. Як показує досвід, чим старші учні, тим менше вони звертають увагу на окремі деталі твору, що знижує емоційно-естетичне сприйняття його. Набуття студентами навичок аналізу певних мікро- та макроконтекстів допомагає заповнити цю прогалину.

Важливо простежити “поведінку” художньої деталі (різної естетичної дії) у різних за жанром творах П.Мирного, І.Нечуя-Левицького, Ю.Яновського, О.Гончара, П.Тичини, Б.Олійника. Принципове значення має дослідження діапазону дії опорних слів та слів з колірною семантикою, їх символіки, створюваних ними асоціативних та емоційно-сміслових полів. Для майбутніх художників це є особливо важливим. Адже вони можуть співставити, приміром, роль кольору в живописі, що вивчається на заняттях з кольорознавства, композиції, та різноманітною його метафорикою в літературних творах.

М.Я.Михайлюк,

вчений секретар, доцент кафедри культури та соціально-гуманітарних дисциплін, кандидат філософських наук

Роль викладача у формуванні духовної культури студента

Один мудрець сказав: якщо у тебе є одне яблуко і в мене теж одне, то, обмінявшись ними, кожен з нас так і матиме по одному яблуку, а от коли у кожного з нас є ідея і ми передамо її один одному, то

результат матимемо зовсім інший — кожен стане володарем двох ідей, тобто духовно збагатиться.

На нинішню конференцію прибула значна кількість фахівців нашої галузі, щоб обмінятися ідеями,

збагатитися необхідно інформацією, знаннями і накреслити шляхи подальшого розвитку художньої освіти в суверенній Україні, визначити місце і роль академії в цьому процесі.

Становлення незалежної держави України потребує формування відповідної культури, зокрема відродження кращих її досягнень та традицій. Це завдання великою мірою вирішується за допомогою навчальних мистецьких закладів — шкіл, училищ, коледжів, інститутів.

Центральною статтю в системі навчального процесу є викладач, учитель, наставник, або, як називали його у середньовічній Італії — доктор, що означало високоосвічену людину. У наш час головним для викладача є насамперед його рівень професійної підготовленості, уміння сприймати нове, належно осмислювати його й органічно вкладати у свій особистий професійний набуток, тобто поповнювати, збагачувати свої знання.

Педагог повинен мати чіткі власні ідеали, віру і переконання, уміння відстоювати свої позиції. При цьому він має дотримуватися правила: інтелект розвивається не закомплексовуванням, а розважливим розмірковуванням.

Викладач не просто передає незаперечні знання, а творчо інтерпретує їх, спонукаючи слухача до творчо-аналітичного сприйняття та ефективного засвоєння. Цього можна досягти при дружньому, не зверхньому ставленні до аудиторії, коли викладач веде зі студентами щирі розмови як старший, більш досвідчений товариш.

Дуже важливо, щоб учитель був носієм етичних і моральних норм суспільних взаємин, взірцем їх ви-

конання. Саме володіючи такими якостями, педагог зможе результативно впливати на формування свідомості, духовної культури і творчої позиції майбутнього митця.

Роль викладача сьогодні піднесено на новий шабель. Він отримує творчу свободу, всі можливості для реалізації свого таланту, творчої індивідуальності. Йому надається право самому складати програми, індивідуальні плани, створювати навчальні посібники, підручники.

При ознайомленні зі студентськими творами переконаєшся, що в більшості з них відлюються найважливіші людські цінності — істина, добро, краса. І в цьому, звичайно, велика заслуга педагогів. І все ж, якби сьогодні запитати у студентів, чийми послідовниками з учителів вони хотіли бути, таке питання для них, напевне, було б нелегким. Тому важливо під час ламання стереотипів минулого зберегти кращі традиції академічної школи, зокрема авторитет викладача.

Проте авторитет педагога — це не тільки зовнішні атрибути, а швидше особисті якості учителя: педагогічний такт, виражені моральні принципи, високий професіоналізм, щира любов до тих, кого навчає, уміння залишити щось ніби недорозкритим, щоб захопити студентів до наступних зустрічей.

Сьогодні для всіх нас найважливішим є духовне відродження нації, виховання художників-патріотів, творців нової держави, національної культури. Маємо готувати молодих фахівців з високою національною самосвідомістю, почуттям гордості за свій народ, державу, здатних бути спадкоємцями і примножувачами соціально-культурних цінностей свого народу.